

Where
knowledge and challenge
meet

UNIVERSITAS SCIENTIARUM SZEGEDIENSIS
SZEGEDI TUDOMÁNYEGYETEM

TÉRSÉGEK VERSENYKÉPESSE: RÉGI ÉS ÚJ IRÁNYOK, VIZSGÁLATI LEHETŐSÉGEK

DR. LUKOVICS MIKLÓS

Szegedi Tudományegyetem Gazdaságtudományi Kar
Közgazdaságtani és Gazdaságfejlesztési Intézet

„Nemzedékek találkozója” I. Regionális Tudományi Posztdoktori Konferencia
Szeged, 2010. április 15-16.

Az előadás felépítése

- Kiindulás: a doktori disszertáció legfontosabb eredményei, megállapításai
- A disszertáció óta született legfontosabb eredmények
 - A területi különbségek komplex vizsgálata versenyképességi alapon
 - A versenyképesség és a pályázati teljesítmény
- Jelenlegi kutatások
 - A versenyképesség és az innovációs potenciál
 - A közeljövő irányai
 - Területi Balanced ScoreCard

A disszertáció célja

- **A disszertáció célja** az volt, hogy bemutasson egy lehetséges, zárt logikai rendszerre épülő módszert a lokális térségek **versenyképességének vizsgálatára, fejlesztési célú helyzetelemzésének kidolgozására.**

Az elemzés módszertani háttere

- A dolgozatban egy általunk kifejlesztett lehetséges eljárást mutatunk be a regionális versenyképesség komplex mérésére kistérségek példáján
- Az eljárás a dolgozatban részletesen vizsgált nemzetközi (13 példa) és hazai (17 példa) elemzések tanulságaira épül
 - Egységes versenyképességi definíció (EC 1999, Lengyel 2000)
 - A versenyképesség piramis-modellje (Lengyel 2000)
 - Többváltozós matematikai-statisztikai módszerek minél szélesebb körű kombinációja

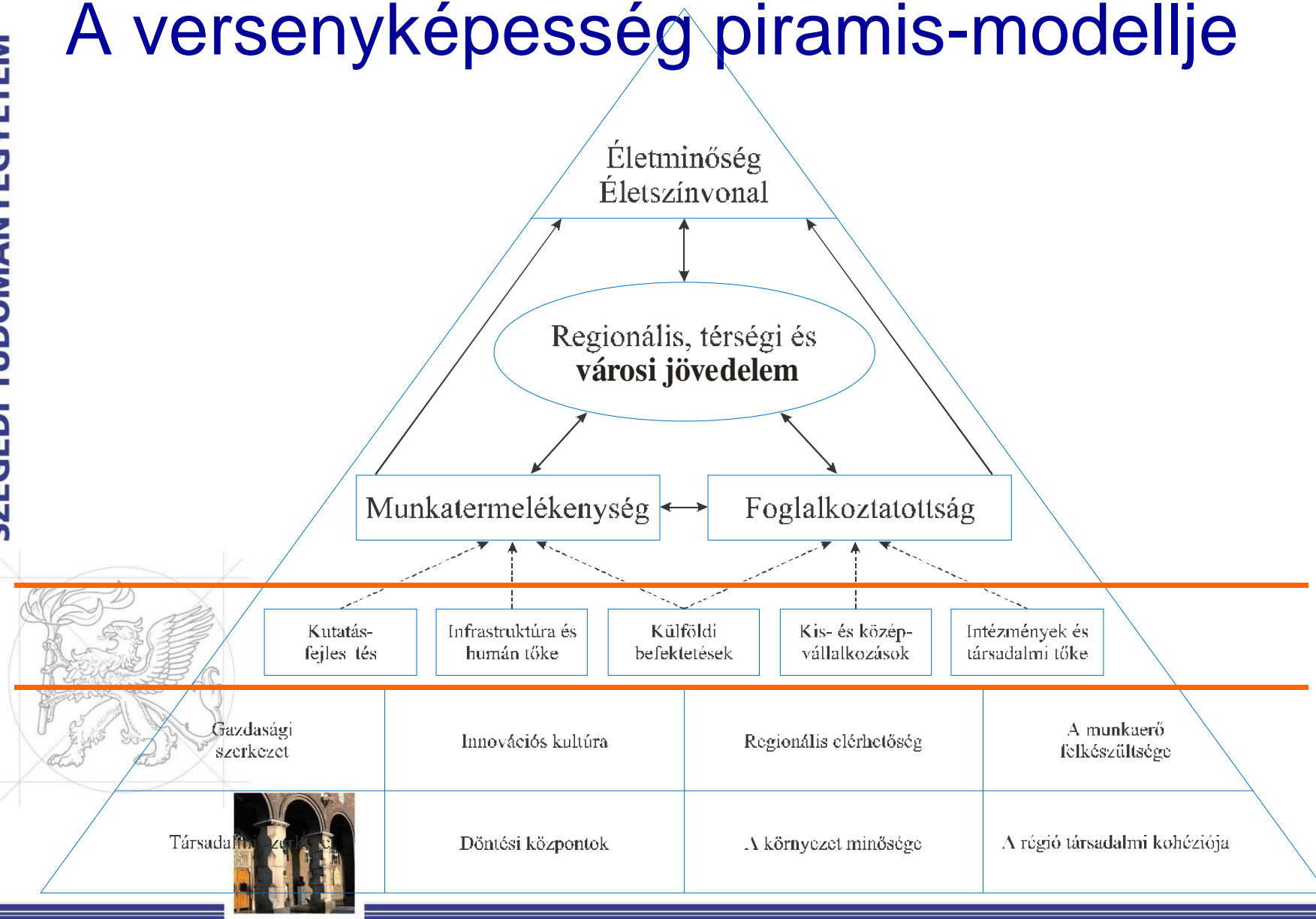

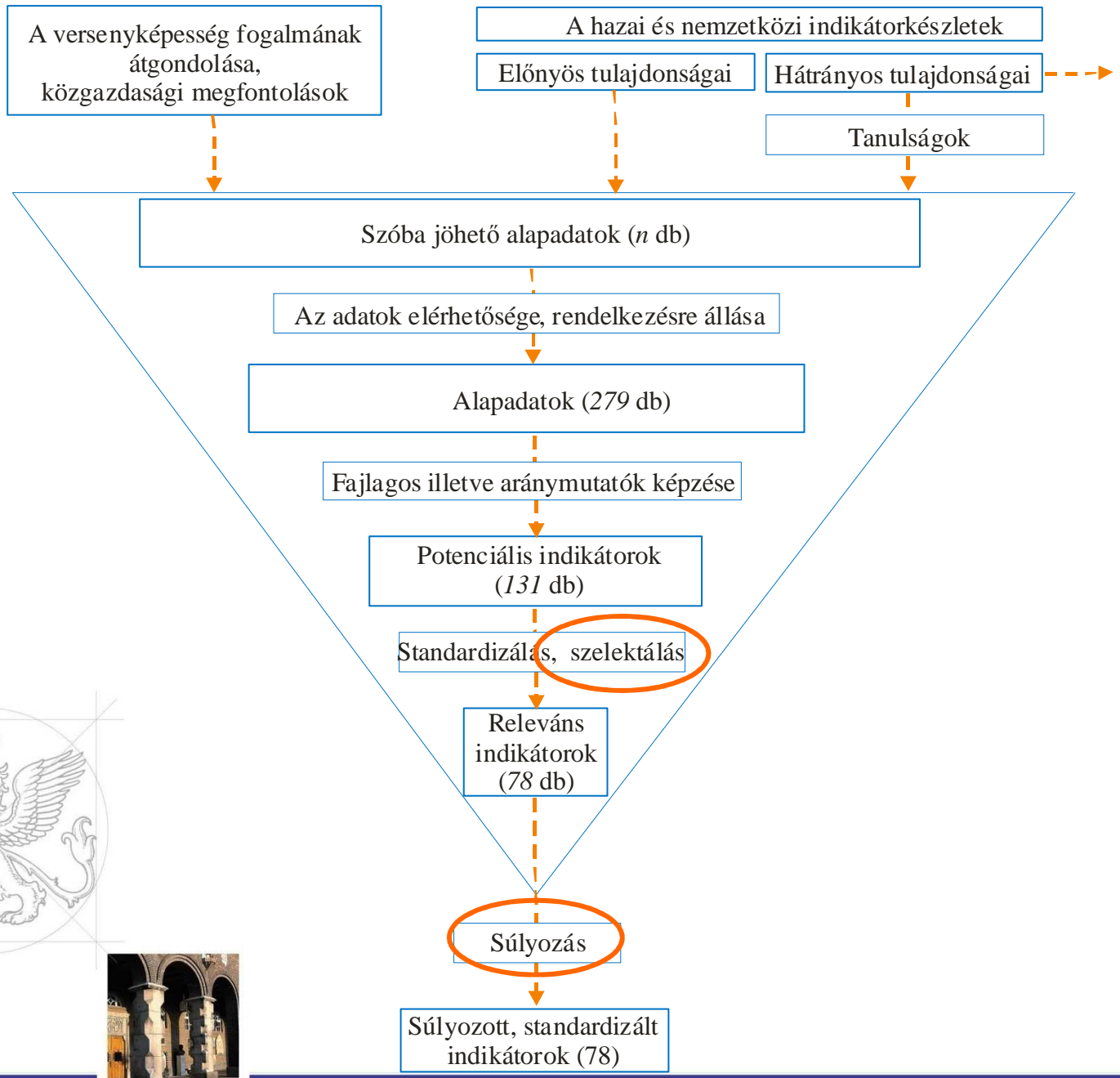
Versenyképesség a Hatodik periodikus jelentésben (EC 1999)

- egységes versenyképességi definíció:
„a vállalatok, iparágak, régiók, nemzetek és nemzetek feletti régiók képessége relatíve magas jövedelem és relatíve magas foglalkoztatottsági szint tartós létrehozására, miközben a nemzetközi (globális) versenynek ki vannak téve.”
(EC 1999. 75. o, Lengyel 2000. 974. o.)

A versenyképesség piramis-modellje

Az elvégzett vizsgálatok

- Főkomponensanalízis a változók szelektálására
- Főkomponensanalízis a változók súlyozására
- Klaszteranalízis (hierarchikus és K-means)
- Kétdimenziós skálázás
- Egydimenziós skálázás (versenyképességi rangsor)

SZEGEDI TUDOMÁNYEGYETEM
GAZDASÁGTUDOMÁNYI KAR

Doctores

Philosophiae

Lukovics Miklós

Térségek versenyképességének mérése

*JATE*press
Szeged 2008

A területi különbségek változásának komplex vizsgálata

- A területi különbségek változása vizsgálható a regionális versenyképesség fogalmára építve is
- Módszertani értelemben megvalósítható a különböző területi egységek modellen belül objektív, komplex versenyképességi elemzése
- A modell dinamizálásával a regionális különbségek változása a vizsgált aggregációs szinten nyomon követhetővé válik
- Példa: a 168 magyar kistérség versenyképességének komplex elemzésére alapozva a területi különbségek változása 1998 és 2004 között

Az elvégzett vizsgálatok

- K-means klaszterezési eljárás 78 szelektált, súlyozott, standardizált változóra építve
- Elvárjuk a modellünktől, hogy biztosítsa az időbeli összehasonlíthatóságot.
- A versenyképességgel leírható területi egyenlőtlenségek változása nyomon követhető az egyes térségtípusokat leíró klaszterek középpontjainak egymáshoz viszonyított helyzetváltozásain
- Amennyiben az egyes versenyképességi típusokat leíró klaszterek középpontja a vizsgált időszakban távolodott egymástól, akkor a kistérségek közötti versenyképességi különbségek nőttek, ha pedig közeledett egymáshoz, akkor a kistérségek közötti versenyképességi különbségek csökkentek a vizsgált időszakban.

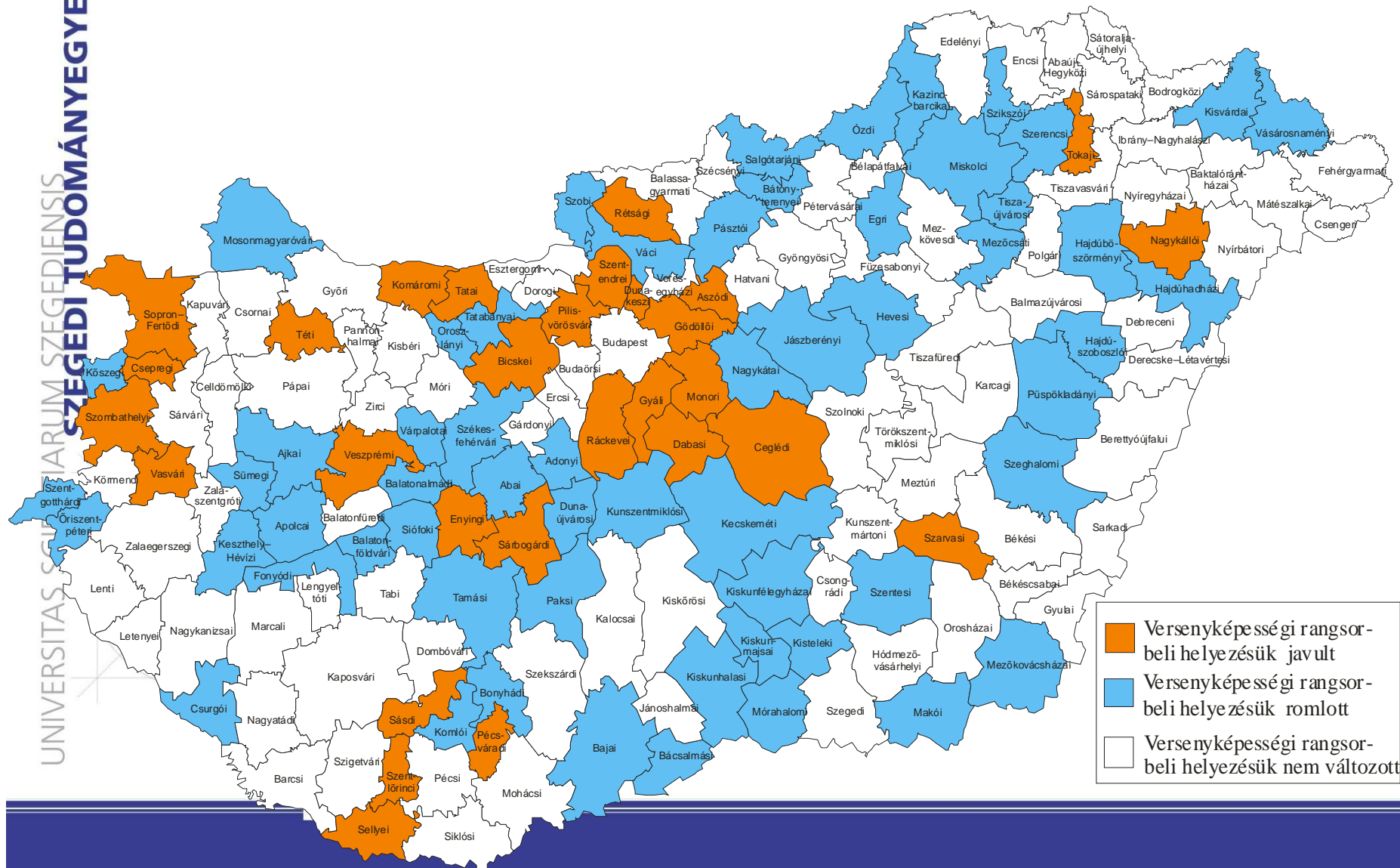

A végső klaszterközéppontok közötti euklideszi távolság 1998-as és (2004)-es értéke

Klaszter	Relatív gyenge versenyképességű	Közepes versenyképességű	Relatív erős versenyképességű
Relatív gyenge versenyképességű		8,672 (8,511)	34,968 (40,772)
Közepes versenyképességű	8,672 (8,511)		28,997 (35,110)

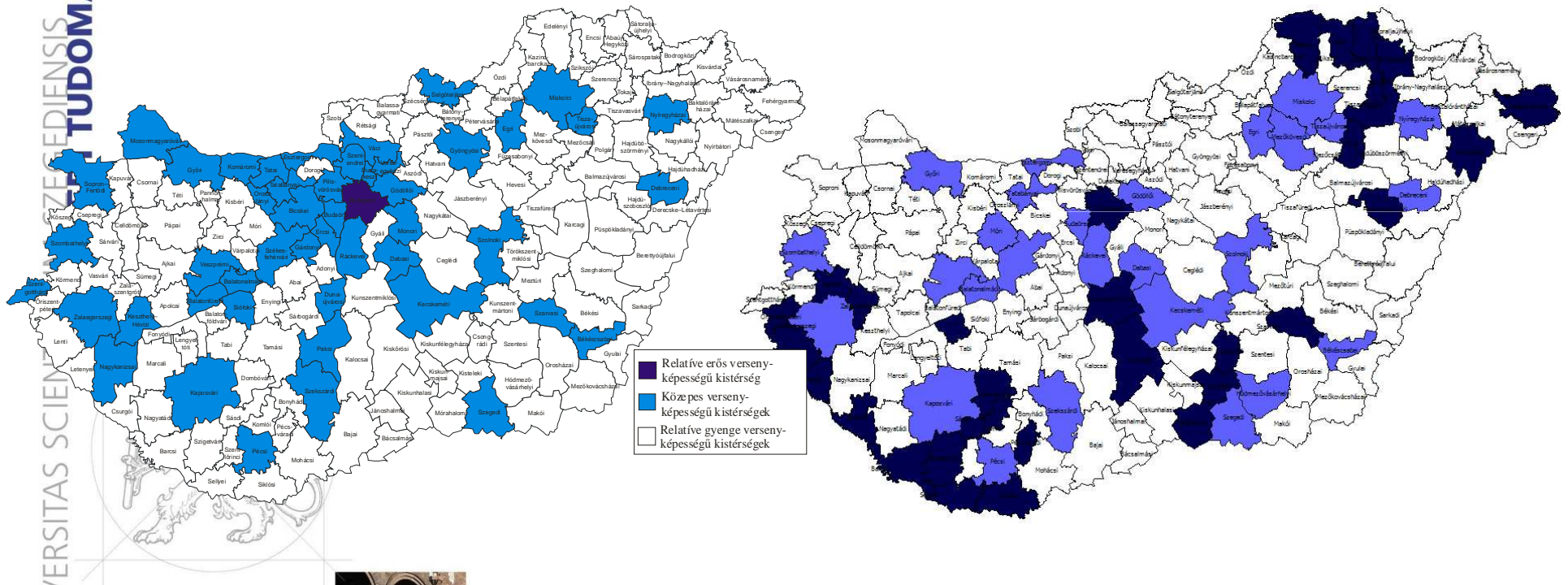
- 1998-ban a 3 klaszter közelebb helyezkedett el egymáshoz, mint 2004-ben
- a rel. gyenge versenyképességű és a közepes versenyképességű klaszter közötti távolság nem változott szignifikánsan, viszont a közepes versenyképességű és rel. erős versenyképességű, valamint a rel. gyenge versenyképességű és rel. erős versenyképességű kistérségek klaszterei között szignifikánsan nőtt az euklideszi távolság
- Tíz olyan kistérséget találunk, amelynek az 1998-as állapothoz képest 2004-re változott a komplex versenyképesség szerinti besorolása.

A kistérségek relatív versenyképességének szignifikáns változása (1998-2004)

A versenyképesség és a pályázati forrásallokáció kistérségi szinten

■ Lukovics Miklós – Lóránd Balázs

Módszertan, eredmények

- A versenyképességi elemzés 3 típusának és rangsorának összevetése az NFT és a GVOP térségtípusaival és rangsoraival
- K-means klaszterezés, egydimenziós skálázás, rangkorreláció
- A GVOP forrásallokációja jórészt versenyképesség vezérelt, vagyis hogy **a versenyképesebb térségek nagyobb mértékben részesültek a GVOP forrásaiból**. Ezen kijelentést ugyanakkor árnyalja az a tény, hogy a kapcsolat csak közepes erősségű, vagyis a GVOP forrásaiból relatíve nagy mértékben **kohéziós alapú forrásallokálás is történt** a gyengébb versenyképességű térségek felzárkóztatására.
- A teljes NFT forrásallokációja dominánsan konvergencia központú, vagyis a kevésbé versenyképes térségek felzárkóztatására irányult. A teljes NFT forrásallokációjának van ugyanakkor egy szignifikáns része, amely versenyképesség-központú, ez azonban vélhetően a GVOP-nek tulajdonítható.

A versenyképesség kiemelt komponenseinek vizsgálata

- A versenyképesség és az innovációs potenciál kapcsolatának vizsgálata
- Baross program
- 174 kistérségre versenyképességi vizsgálat update – nem várt nehézségek
- Innovációs potenciál vizsgálata 20 mutató alapján
- **Eredmények többváltozós adatelemzési módszerekkel történő összevetése, következtetések levonása**

■ Új irányok – területi tervezés módszertani kutatása versenyképességi alapon

- A tudás alapú gazdaság területi stratégiaalkotását megelőző helyzetelemzés tudományos alapokra helyezésével
- A területi tervezés és a monitoring közötti, jelenleg megoldatlan kapcsolat megteremtésével: a kutatás ezen szakasza egy olyan módszer kidolgozására vállalkozik, amelynek területi egységekre történő alkalmazása a nemzetközi szakirodalomban is újdonságnak és ritkaságnak számít.

Területi Balanced ScoreCard

- a területi tervezés és a vállalati tervezési folyamat analógiáinak és különbségeinek áttekintése
- a Balanced ScoreCard alapmodelljének áttekintése
- a Balanced ScoreCard egyéb alternatív alkalmazási területeinek feltárása, a területi tervezési analógiák felkutatása
- a területi BSC kidolgozása
- a területi tervezés további feltárt hiányosságainak kezelésére alkalmas esetleges további nagyvállalati kontrolling eszközök feltárása

Where
knowledge and challenge
meet

- **KÖSZÖNÖM A MEGTISZTELŐ
FIGYELMET!**

Dr. Lukovics Miklós
Szegedi Tudományegyetem GTK
miki@eco.u-szeged.hu